

[Damsgaard.]

for det kan jo ikke være et mål i sig selv at skære ned. Målet må være at fremme, at vi anvender samfundets kræfter på en måde, så vi får råd til at opfylde stadig flere ønsker og åbne stadig bedre muligheder for menneskers tilværelse. Der har det offentlige og dets anvendelse af midler også sin store rolle at spille. At det offentlige løser sine opgaver godt og tidssvarende, men naturligvis uden ødselhed, er af afgørende betydning for, at erhvervene kan løse deres del af opgaverne godt. Erhvervene har brug for dygtige og veluddannede medarbejdere. De er med til at stille kravene til den offentlige indsats på uddannelsesområderne, og på adskillige områder tjener det offentliges indsats flere formål. Det offentlige yder større bidrag til eksempelvis børnehaver både ud fra pædagogiske og sociale hensyn til børn og forældre, men samtidig er de forudsætningen for, at erhvervene kan få en tilgang af medarbejdere, som de har brug for. Jeg nævner det bare som et eksempel, fordi debatten om det offentlige og erhvervene undertiden kan blive lidt unuanceret. Vi skal selvfølgelig bestræbe os for at begrænse og rationalisere den offentlige administration, og vi kan givet nå længere i denne henseende, men vi skal ikke glemme befolkningens og hvervenes interesse i en god, tidssvarende og effektiv betjening fra det offentliges side.

På mange måder spiller det offentlige en rolle for, hvordan de private erhvervs kræfter bruges. Jeg har for nylig nævnt, at en omlægning af motorbeskatningen, så en del heraf flyttedes fra registreringsafgiften til vægtafgiften, måske kunne mindske det alt for store pres på autoværksteder og være økonomisk bedre både for den enkelte bilejer og for samfundet. Jeg har mødt megen interesse for den tanke. Afgiftsfordelingen tvinger uden tvivl bilejere til store reparationsudgifter langt ud over, hvor en udskiftning samfundsmæssigt og trafikikkerhedsmæssigt var at foretrække. Alt for bratte eller voldsomme omvæltninger, heller ikke i afgiftssystemet, er næppe af det gode, men en vis fornuftig tilpasning kunne komme på tale. På den anden side skal man ikke overvurdere de byrdemæssige konsekvenser. Det er jo de nuværende bilejere, der må bære ulemper og omkostninger ved de overbela-

stede værksteder og dyre reparationer på for gamle biler, og det er dem, der ved udskiftningen, ville nyde godt af en omlægning, der gjorde udskiftningen mere overkommelig.

I samme forbindelse må jeg indskyde, at erfaringerne tyder på, at autorisationslignende ordninger som typegodkendelse af nye biler nemt fører til en falsk tryghed, hvis de ikke følges op af tilstrækkelig kontrol og sanktioner. Det er jo kun en enkelt side af det større spørgsmål, om samfundet anvender en arbejdsindsats fornuftigt eller ej.

Når vi på lidt længere sigt skal vurdere mulighederne for sund økonomi og fortsat velstandsfremgang uden gældsætning til udlandet, bliver spørgsmålet om en stadig bedre og fornuftigere anvendelse af menneskelig arbejdsindsats meget vigtigt. Det er derfra, at vi skal hente mulighederne for et bedre samfund. Der sker i disse år forskydninger i anvendelsen af arbejdsindsats, også inden for de private erhverv. Der går en kraftig tendens fra de direkte vareproducerende erhverv til servicefagene og de tjenesteydende erhverv.

Det er en udvikling, som hører naturligt sammen med den almindelige velstandsudvikling. Vi har set den tilsvarende udvikling i andre velstående og industrialiserede lande.

Det hænger sammen med, at mekanisering og rationalisering i større omfang har kunnet frigøre arbejdskraft i de egentlig vareproducerende, bedre end i de tjenesteydende erhverv. Det har vist sig ulige vanskeligt at rationalisere serviceproduktionen end vareproduktionen, men vi er nået til et stadium, hvor det er nødvendigt, at vi tager alvorligt fat på dette problem, hvis vi vil videre.

Denne tendens spiller også en rolle for forholdet mellem de private erhverv og det offentliges andel af arbejdsstyrken, fordi vi traditionelt har ladet det offentlige spille en større rolle for serviceproduktion end for vareproduktion. For det offentlige kommer hertil, at vi alt for tit måler indsatsen ved dets omkostninger og ikke — som vi måske i højere grad burde — ved dets resultater.

Loftet over statens personaleforbrug — det nævnte hr. Niels Ravn også — som vi har gennemført og med enkelte undtagelser fastholdt, må ses som en tilskyndelse for de